

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 14ης Ιουλίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Προστασία των καταναλωτών — Κανονισμός (ΕΚ) 1924/2006 — Ισχυρισμοί διατροφής και υγείας οι οποίοι διατυπώνονται για τα τρόφιμα — Άρθρο 1, παράγραφος 2 — Πεδίο εφαρμογής — Τρόφιμα προοριζόμενα να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή — Ισχυρισμοί οι οποίοι περιέχονται σε εμπορική ανακοίνωση απευθυνόμενη αποκλειστικώς σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας»

Στην υπόθεση C-19/15,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, την οποία υπέβαλε το Landgericht München I (περιφερειακό δικαστήριο του Μονάχου I, Γερμανία) με απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 19 Ιανουαρίου 2015, στο πλαίσιο της δίκης

Verband Sozialer Wettbewerb eV

κατά

Innova Vital GmbH,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο τμήματος, D. Šváby, J. Malenovský, M. Safjan (εισηγητή) και M. Βηλαρά, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: H. Saugmandsgaard Øe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Innova Vital GmbH, εκπροσωπούμενη από τον T. Büttner, Rechtsanwalt,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Α. Δημητρακοπούλου και Κ. Καραβασίλη,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. Colas και την S. Ghiandoni,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις S. Grünheid και Κ. Herbout-Borczak,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, ο οποίος ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Φεβρουαρίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1924/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας που διατυπώνονται στα τρόφιμα (ΕΕ L 404, σ. 9, και διορθωτικό ΕΕ 2007, L 12, σ. 3), όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΕ) 1047/2012 της Επιτροπής, της 8ης Νοεμβρίου 2012 (ΕΕ 2012, L 310, σ. 36) (στο εξής: κανονισμός 1924/2006).
- 2 Η ως άνω αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Verband Sozialer Wettbewerb eV, γερμανικής ενώσεως προστασίας του ανταγωνισμού, και της Innova Vital GmbH, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού 1924/2006 σε ισχυρισμούς διατροφής και υγείας οι οποίοι διατυπώνονται σε επιστολή απευθυνόμενη αποκλειστικώς σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Οι οδηγίες 2000/31/ΕΚ και 2006/123/ΕΚ

- 3 Το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (στο εξής: οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο) (ΕΕ 2000, L 178, σ. 1), προβλέπει ότι, για τους σκοπούς της οδηγίας νοούνται ως:

«εμπορικές επικοινωνίες»: όλες οι μορφές επικοινωνίας που αποσκοπούν να προωθήσουν, άμεσα ή έμμεσα, αγαθά, υπηρεσίες ή την εικόνα μιας επιχείρησης, ενός οργανισμού ή ενός προσώπου που ασκεί εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική δραστηριότητα ή νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα. Δεν συνιστούν καθ' εαυτό εμπορική επικοινωνία:

- τα στοιχεία που επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση στη δραστηριότητα της εν λόγω επιχείρησης, του οργανισμού ή του προσώπου, ιδίως το όνομα του τομέα ή η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
- οι επικοινωνίες που αφορούν αγαθά, υπηρεσίες ή την εικόνα της εν λόγω επιχείρησης, του οργανισμού ή του προσώπου οι οποίες πραγματοποιούνται κατά τρόπο ανεξάρτητο από τη θέλησή τους, ιδίως χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα».

- 4 Το άρθρο 4, σημείο 12, της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ 2006, L 376, σ. 36), ορίζει κατά παρεμφερή τρόπο την έννοια της «εμπορικής επικοινωνίας».

Ο κανονισμός 1924/2006

5 Στις αιτιολογικές σκέψεις 1, 2, 4, 9, 14, 16 έως 18 και 23 του κανονισμού 1924/2006 αναφέρονται τα εξής:

«(1) Στην Κοινότητα ο αριθμός των τροφίμων που επισημαίνονται και διαφημίζονται με ισχυρισμούς διατροφής και υγείας αυξάνεται συνεχώς. Προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλού επιπέδου προστασία των καταναλωτών και να διευκολυνθεί η επιλογή τους, τα προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων των εισαγόμενων, που διατίθενται στην αγορά θα πρέπει να είναι ασφαλή και να φέρουν επαρκή επισήμανση. Η ποικίλη και ισορροπημένη διατροφή είναι αναγκαία προϋπόθεση για την καλή υγεία και τα επιμέρους προϊόντα έχουν σχετική μόνον σημασία στο πλαίσιο της συνολικής διαίτας.

(2) Οι διαφορές μεταξύ των εθνικών διατάξεων σχετικά με τους ισχυρισμούς αυτούς μπορεί να εμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των τροφίμων και να δημιουργήσουν άνισες συνθήκες ανταγωνισμού. Έχουν συνεπώς άμεσο αντίκτυπο στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Είναι συνεπώς αναγκαίο να υιοθετηθούν κοινοτικοί κανόνες σχετικά με τη χρήση ισχυρισμών διατροφής και υγείας στα τρόφιμα.

[...]

(4) Ο παρών κανονισμός θα πρέπει να εφαρμόζεται σε όλους τους ισχυρισμούς επί θεμάτων διατροφής και υγείας οι οποίοι διατυπώνονται σε εμπορικές ανακοινώσεις, συμπεριλαμβανομένης της γενικής διαφήμισης των τροφίμων και των διαφημιστικών εκστρατειών, όπως εκείνων που υποστηρίζουν εν όλω ή εν μέρει οι δημόσιες αρχές. Δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ισχυρισμούς οι οποίοι διατυπώνονται σε μη εμπορικές ανακοινώσεις, όπως στις κατευθυντήριες γραμμές ή στις συμβουλές για τη διατροφή τις οποίες εκδίδουν αρχές και φορείς δημόσιας υγείας, ούτε στις μη εμπορικές ανακοινώσεις και πληροφορίες στον τύπο και σε επιστημονικά δημοσιεύματα. [...]

[...]

(9) Υπάρχει ευρύ φάσμα θρεπτικών και άλλων ουσιών με θρεπτική ή φυσιολογική ενέργεια που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, βιταμίνες, ανόργανα άλατα, συμπεριλαμβανομένων των ιχνοστοιχείων, αμινοξέα, απαραίτητα λιπαρά οξέα, ίνες, διάφορα εκχυλίσματα φυτών και βοτάνων, που μπορεί να περιέχονται σε τρόφιμο και να αποτελούν το αντικείμενο ισχυρισμού. Συνεπώς, θα πρέπει να θεσπισθούν γενικές αρχές εφαρμοζόμενες σε όλους τους ισχυρισμούς που διατυπώνονται για τα τρόφιμα, για να εξασφαλίζεται υψηλού επιπέδου προστασία του καταναλωτή, να δίδεται στον καταναλωτή η αναγκαία πληροφόρηση ώστε να επιλέγει έχοντας πλήρη επίγνωση των δεδομένων, δημιουργώντας ταυτόχρονα ίσους όρους ανταγωνισμού στη βιομηχανία τροφίμων.

[...]

(14) Υπάρχει μεγάλη ποικιλία ισχυρισμών που χρησιμοποιούνται σήμερα στην επισήμανση και διαφήμιση των τροφίμων σε ορισμένα κράτη μέλη σχετικά με ουσίες οι οποίες δεν έχει αποδειχθεί ότι είναι ευεργετικές ή για τις οποίες δεν υπάρχει επί του παρόντος επαρκής επιστημονική συναίνεση. Είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι οι ουσίες για τις οποίες διατυπώνεται ένας ισχυρισμός έχουν αποδεδειγμένα ευεργετικό θρεπτικό ή φυσιολογικό αποτέλεσμα.

[...]

(16) Είναι σημαντικό οι ισχυρισμοί για τα τρόφιμα να είναι κατανοητοί από τον καταναλωτή και είναι σκόπιμο να προστατεύονται όλοι οι καταναλωτές από τους παραπλανητικούς ισχυρισμούς. Ωστόσο, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Σεπτεμβρίου 1984 [σχετικά με την παραπλανητική και συγκριτική διαφήμιση (ΕΕ 1984, L 250, σ. 17)], θεώρησε αναγκαίο, κατά την εκδίκαση ορισμένων υποθέσεων διαφήμισης να εξετάσει τις επιπτώσεις στον ιδεατό τυπικό καταναλωτή. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και προκειμένου να υλοποιηθεί η προστασία που παρέχει, ο παρών κανονισμός λαμβάνει μεν ως σημείο αναφοράς τον μέσο καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως παρατηρητικός και προσεκτικός, λαμβανομένων υπόψη των κοινωνικών, πολιτιστικών και γλωσσικών παραγόντων, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο, αλλά παράλληλα λαμβάνει πρόνοια για την πρόληψη της εκμετάλλευσης των καταναλωτών, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των οποίων τους καθιστούν ιδιαιτέρως ευάλωτους σε παραπλανητικούς ισχυρισμούς. Όταν ένας ισχυρισμός στοχεύει σε μία συγκεκριμένη ομάδα καταναλωτών, όπως τα παιδιά, είναι επιθυμητό η επίδραση του ισχυρισμού να αξιολογείται από την οπτική γωνία του μέσου μέλους αυτής της ομάδας. Η δοκιμή του μέσου καταναλωτή δεν αποτελεί στατιστική δοκιμή. Τα εθνικά δικαστήρια και οι εθνικές αρχές θα πρέπει να χρησιμοποιούν τη δική τους κρίση, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου για να προσδιορίζουν την τυπική αντίδραση του μέσου καταναλωτή σε δεδομένη περίπτωση.

17) Η επιστημονική τεκμηρίωση θα πρέπει να αποτελεί τον κύριο παράγοντα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στη χρήση ισχυρισμών διατροφής και υγείας, και οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων που χρησιμοποιούν τέτοιους ισχυρισμούς θα πρέπει να τους αιτιολογούν. Οι ισχυρισμοί θα πρέπει να τεκμηριώνονται επιστημονικά λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των διαθέσιμων επιστημονικών δεδομένων και κατόπιν σταθμίσεως των αποδεικτικών στοιχείων.

(18) Ένας ισχυρισμός διατροφής ή ένας ισχυρισμός υγείας δεν θα πρέπει να διατυπώνεται, εάν είναι ασύμβατος προς τις γενικώς αποδεκτές αρχές της διατροφής και της υγείας ή εάν ενθαρρύνει ή εμφανίζει ως αποδεκτή την υπερβολική κατανάλωση οποιουδήποτε τροφίμου ή υποτιμά την ορθή διατροφική πρακτική.

[...]

(23) Οι ισχυρισμοί επί θεμάτων υγείας θα πρέπει να εγκρίνονται για χρήση στην Κοινότητα μόνον μετά από επιστημονική αξιολόγηση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η εναρμονισμένη επιστημονική αξιολόγηση αυτών των ισχυρισμών, η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων θα πρέπει να πραγματοποιεί τις αξιολογήσεις αυτές. [...]

6 Το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού, το οποίο τιτλοφορείται «Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής», προβλέπει, στις παραγράφους του 1 και 2, τα εξής:

«1. Ο παρών κανονισμός αποσκοπεί στην εναρμόνιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που έχουν σχέση με τη χρήση των ισχυρισμών διατροφής και υγείας που διατυπώνονται στα τρόφιμα ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή.

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους ισχυρισμούς επί θεμάτων διατροφής και υγείας οι οποίοι διατυπώνονται στις εμπορικές ανακοινώσεις, είτε στην επισήμανση, είτε την παρουσίαση ή τη διαφήμιση των τροφίμων που διατίθενται ως έχουν στον τελικό καταναλωτή.

[...]»

7 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, με τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού:

α) ισχύουν οι ορισμοί των εννοιών “τρόφιμα”, “υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων”, “διάθεση στην αγορά”, και “τελικός καταναλωτής” που περιέχονται στο άρθρο 2 και στο άρθρο 3, παράγραφοι 3, 8 και 18, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων [(ΕΕ 2002, L 31, σ. 1)],

[...]

2. Ισχύουν επίσης οι εξής ορισμοί:

1) “ισχυρισμός” [είναι] κάθε μήνυμα ή απεικόνιση, η οποία δεν είναι υποχρεωτική σύμφωνα με την κοινοτική ή εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένης τυχόν εικαστικής, γραφικής ή συμβολικής απεικόνισης, υπό οποιαδήποτε μορφή, η οποία δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το τρόφιμο έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά,

[...]

4) “ισχυρισμός διατροφής”: κάθε ισχυρισμός που δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τρόφιμο διαθέτει ιδιαίτερες ευεργετικές θρεπτικές ιδιότητες λόγω:

α) της ενέργειας (θερμιδικής αξίας) που:

- i) παρέχει,
- ii) παρέχει σε μειωμένο ή αυξημένο ποσοστό, ή
- iii) δεν παρέχει, ή/και

β) των θρεπτικών και άλλων ουσιών που:

- i) περιέχει,
- ii) περιέχει σε μειωμένο ή αυξημένο ποσοστό, ή
- iii) δεν περιέχει,

5) “ισχυρισμός υγείας”: κάθε ισχυρισμός που δηλώνει, υπονοεί ή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι υπάρχει σχέση μεταξύ κατηγορίας τροφίμων, τροφίμου ή συστατικού του και της υγείας

[...]».

8 Το κεφάλαιο II του ίδιου κανονισμού, το οποίο αφορά τις γενικές αρχές, περιλαμβάνει τα άρθρα 3 έως 7 του κανονισμού. Το άρθρο 3 του κανονισμού 1924/2006, με τίτλο «Γενικές αρχές για όλους τους ισχυρισμούς», προβλέπει τα εξής:

«Οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας μπορούν να χρησιμοποιούνται στην επισήμανση, στην παρουσίαση και στη διαφήμιση των τροφίμων που διατίθενται στην αγορά εντός της Κοινότητας μόνον εάν συμμορφώνονται με τον παρόντα κανονισμό.

Με την επιφύλαξη των οδηγιών 2000/13/ΕΚ και 84/450/ΕΟΚ, η χρήση των ισχυρισμών διατροφής και υγείας δεν πρέπει:

α) να είναι ψευδής, διφορούμενη ή παραπλανητική

[...]».

- 9 Το άρθρο 5 του ίδιου κανονισμού, με τίτλο «Γενικοί όροι», προβλέπει στις παραγράφους του 1 και 2 τα εξής:

«1. Η χρήση ισχυρισμών διατροφής και υγείας επιτρέπεται μόνον εάν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- α) η παρουσία, η απουσία ή η μειωμένη περιεκτικότητα, σε τρόφιμο ή κατηγορία τροφίμων, της θρεπτικής ή άλλης ουσίας για την οποία γίνεται ο ισχυρισμός έχει αποδεδειγμένα ευεργετικό θρεπτικό ή φυσιολογικό αποτέλεσμα, σύμφωνα με γενικώς αποδεκτά επιστημονικά στοιχεία.

[...]

2. Η χρήση ισχυρισμών διατροφής και υγείας επιτρέπεται μόνον εάν ο μέσος καταναλωτής αναμένεται να κατανοεί τα ευεργετικά αποτελέσματα όπως αυτά διατυπώνονται στον ισχυρισμό.»

- 10 Τα άρθρα 10 έως 19 του ως άνω κανονισμού αφορούν τους ισχυρισμούς υγείας.

- 11 Το άρθρο 10 του ίδιου κανονισμού, με τίτλο «Ειδικοί όροι», προβλέπει τα εξής στην παράγραφο 1:

«Οι ισχυρισμοί υγείας απαγορεύονται εκτός εάν συμμορφώνονται με τις γενικές απαιτήσεις του κεφαλαίου II και τις ειδικές απαιτήσεις του παρόντος κεφαλαίου και έχουν εγκριθεί σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και περιλαμβάνονται στους καταλόγους εγκεκριμένων ισχυρισμών που προβλέπονται στα άρθρα 13 και 14.»

Το γερμανικό δίκαιο

- 12 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (νόμος περί αθέμιτου ανταγωνισμού), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (BGBl. 2010 I, σ. 254), προβλέπει τα εξής:

«Όποιος προβαίνει σε αθέμιτη εμπορική πράξη κατά την έννοια των άρθρων 3 και 7 δύναται να εναχθεί προς άρση ή, σε περίπτωση κινδύνου επαναλήψεως της προσβολής στο μέλλον, προς παράλειψη προσβολής.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 13 Η Innova Vital, ο διαχειριστής της οποίας είναι ιατρός, εμπορεύεται στη Γερμανία συμπλήρωμα διατροφής με την ονομασία «Innova Multin® Vitamin D₃», το οποίο περιέχει βιταμίνη D₃, και το οποίο χορηγείται υπό τη μορφή σταγόνων.

- 14 Τον Νοέμβριο του 2013, ο διαχειριστής της Innova Vital απέστειλε, αποκλειστικώς σε συγκεκριμένους ιατρούς, επιστολή, η οποία είχε ως ακολούθως (στο εξής: επίμαχη επιστολή):

«[...]

Γνωρίζετε την κατάσταση: 87 % των παιδιών στη Γερμανία εμφανίζουν περιεκτικότητα βιταμίνης D στο αίμα κατώτερη των 30 ng/ml. Σύμφωνα με τον DGE [(Deutsche Gesellschaft für Ernährung, Γερμανικός Οργανισμός Τροφίμων)], η τιμή αυτή θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 50 και 75 ng/ml.

Όπως καταδεικνύεται από πολυάριθμες μελέτες, η βιταμίνη D συμβάλλει σημαντικά στην πρόληψη διάφορων ασθενειών, όπως της ατοπικής δερματίτιδας, της οστεοπορώσεως, του σακχαρώδους διαβήτη και της ΣκΠ (σκληρύνσεως κατά πλάκας). Σύμφωνα με τις μελέτες αυτές, τα πολύ χαμηλά επίπεδα βιταμίνης D κατά την παιδική ηλικία ευθύνονται εν μέρει για την μεταγενέστερη εμφάνιση των ανωτέρω παθήσεων.

Για τον λόγο αυτόν, χορήγησα ο ίδιος στον γιο μου τα ενδεδειγμένα σκευάσματα με βάση τη βιταμίνη D και διαπίστωνα ότι η παραδοσιακή μορφή των δισκίων δεν είναι καθόλου προσφιλής στα βρέφη, στα νήπια ή ακόμα και στα παιδιά σχολικής ηλικίας. Πολύ συχνά, ο γιος μου εξέπτυε τα δισκία.

Ως ιατρός με ειδίκευση στην ανοσολογία, εξέτασα το ζήτημα και δημιούργησα ένα γαλάκτωμα βιταμίνης D₃ (Innova Mulsin® D3), το οποίο χορηγείται υπό τη μορφή σταγόνων.

[...]

Πλεονεκτήματα του γαλακτώματος Mulsin®:

[...]

Ταχεία πρόληψη ή αποκατάσταση ελλείψεων (έλλειψη βιταμίνης D₃ παρατηρείται τον χειμώνα στο 80 % του πληθυσμού)

[...]

Μπορείτε να πληροφορηθείτε τους όρους για απευθείας παραγγελία και να λάβετε δωρεάν πληροφοριακό υλικό για το ιατρείο σας στον αριθμό [...].».

- 15 Η επίμαχη επιστολή περιελάμβανε επίσης παρουσίαση του συμπληρώματος διατροφής «Innova Mulsin® Vitamin D₃» μέσω εικόνων, πληροφορίες σχετικά με τη σύνθεσή του, την τιμή πωλήσεως καθώς και το ημερήσιο κόστος θεραπείας σύμφωνα με τη συνιστώμενη δοσολογία μίας σταγόνας ημερησίως.
- 16 Η Verband Sozialer Wettbewerb άσκησε ενώπιον του Landgericht München I (περιφερειακό δικαστήριο του Μονάχου I) αγωγή παραλείψεως στρεφόμενη κατά της Innova Vital, βασιζόμενη στο άρθρο 8 του νόμου περί αθέμιτου ανταγωνισμού, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 17 Η ως άνω ένωση προέβαλε, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ότι η επίμαχη επιστολή περιέχει ισχυρισμούς υγείας απαγορευόμενους από το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1924/2006, ήτοι τα κατωτέρω χωρία:

«Όπως καταδεικνύεται από πολυάριθμες μελέτες, η βιταμίνη D συμβάλλει σημαντικά στην πρόληψη διάφορων ασθενειών, όπως της ατοπικής δερματίτιδας, της οστεοπορώσεως, του σακχαρώδους διαβήτη και της ΣκΠ (σκληρύνσεως κατά πλάκας). Σύμφωνα με τις μελέτες αυτές, τα πολύ χαμηλά επίπεδα βιταμίνης D κατά την παιδική ηλικία ευθύνονται εν μέρει για την μεταγενέστερη εμφάνιση των ανωτέρω παθήσεων»

και

«Ταχεία πρόληψη ή αποκατάσταση ελλείψεων (έλλειψη βιταμίνης D₃ παρατηρείται τον χειμώνα στο 80 % του πληθυσμού)».

- 18 Προς στήριξη της αγωγής της, η Verband Sozialer Wettbewerb υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι οι διατάξεις του κανονισμού 1924/2006 τυγχάνουν εφαρμογής στη διαφήμιση που απευθύνεται τόσο σε επαγγελματίες όσο και σε μη επαγγελματίες.
- 19 Αντιθέτως, κατά την Innova Vital, ο κανονισμός 1924/2006 δεν αφορά τη διαφήμιση η οποία απευθύνεται σε επαγγελματίες. Κατά συνέπεια, καθόσον η επίμαχη επιστολή απευθυνόταν αποκλειστικώς σε ιατρούς, οι διατάξεις του εν λόγω κανονισμού δεν εφαρμόζονται, κατά την Innova Vital, στους περιλαμβανόμενους στην επιστολή αυτή ισχυρισμούς υγείας, οι οποίοι απαγορεύονται από το άρθρο 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 1924/2006.
- 20 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006, το οποίο αφορά το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.
- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Landgericht München I (περιφερειακό δικαστήριο του Μονάχου I) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 την έννοια ότι οι διατάξεις του εν λόγω κανονισμού εφαρμόζονται και επί ισχυρισμών διατροφής και υγείας οι οποίοι διατυπώνονται στις εμπορικές ανακοινώσεις στο πλαίσιο διαφήμισης τροφίμων που προορίζονται να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή, στην περίπτωση που η εμπορική ανακοίνωση ή διαφήμιση απευθύνεται αποκλειστικώς σε επαγγελματίες;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 22 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 έχει την έννοια ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας που διατυπώνονται σε εμπορική ανακοίνωση η οποία αφορά τρόφιμο προοριζόμενο να διατεθεί ως έχει στον τελικό καταναλωτή, στην περίπτωση που η εμπορική ανακοίνωση δεν απευθύνεται στον τελικό καταναλωτή, αλλά αποκλειστικώς στους επαγγελματίες του κλάδου της υγείας.
- 23 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να ερμηνευθεί διάταξη του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (βλ., ιδίως, αποφάσεις της 17ης Νοεμβρίου 1983, Merck, 292/82, EU:C:1983:335, σκέψη 12, της 4ης Μαΐου 2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, σκέψη 44, και της 17ης Μαρτίου 2016, Liffers, C-99/15, EU:C:2016:173, σκέψη 14).
- 24 Καταρχάς, όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006, διαπιστώνεται ότι, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται στους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας αφενός, οσάκις οι ισχυρισμοί αυτοί διατυπώνονται σε εμπορικές ανακοινώσεις, είτε εμφανίζονται υπό τη μορφή επισημάνσεως των τροφίμων, είτε στο πλαίσιο της παρουσιάσεως ή της διαφήμισης των τροφίμων και, αφετέρου, οσάκις τα επίμαχα τρόφιμα προορίζονται να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή.
- 25 Στον κανονισμό αυτόν δεν ορίζεται η έννοια της «εμπορικής ανακοινώσεως». Εντούτοις, η έννοια αυτή ορίζεται, σε άλλους τομείς του δικαίου της Ένωσης, από διατάξεις του παράγωγου δικαίου, των οποίων η καθοδήγηση είναι εν προκειμένω αναγκαία, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή του δικαίου της Ένωσης.

- 26 Έτσι, κατά το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2000/31, ως «εμπορικές επικοινωνίες» νοούνται όλες οι μορφές επικοινωνίας που αποσκοπούν να προωθήσουν, άμεσα ή έμμεσα, αγαθά, υπηρεσίες ή την εικόνα μιας επιχειρήσεως, ενός οργανισμού ή ενός προσώπου που ασκεί εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική δραστηριότητα ή νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα.
- 27 Το άρθρο 4, σημείο 12, της οδηγίας 2006/123, περιλαμβάνει παρόμοιο ορισμό της έννοιας της «εμπορικής επικοινωνίας». Συναφώς, το Δικαστήριο έχει επισημάνει ότι, υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, η εμπορική επικοινωνία περιλαμβάνει όχι μόνον την κλασική διαφήμιση, αλλά και άλλες μορφές διαφημίσεως και ανακοινώσεως πληροφοριών με τις οποίες επιδιώκεται η προσέλκυση νέων πελατών (βλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2011, *Société fiduciaire nationale d'expertise comptable*, C-119/09, EU:C:2011:208, σκέψη 33).
- 28 Εξάλλου, προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού 1924/2006 ότι η έννοια της «εμπορικής ανακοινώσεως» περιλαμβάνει επίσης ανακοίνωση με σκοπό τη «διαφήμιση».
- 29 Υπό τις συνθήκες αυτές, κρίνεται ότι εμπίπτει στην έννοια της «εμπορικής διαφημίσεως» κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, μεταξύ άλλων, ανακοίνωση υπό τη μορφή διαφημίσεως τροφίμων, η οποία προορίζεται να προωθήσει, άμεσα ή έμμεσα, τα τρόφιμα αυτά.
- 30 Τέτοια ανακοίνωση μπορεί όμως να λάβει επίσης τη μορφή διαφημιστικής επιστολής την οποία οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων απευθύνουν σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας, και η οποία περιλαμβάνει ισχυρισμούς διατροφής ή υγείας υπό την έννοια του κανονισμού αυτού, προκειμένου οι εν λόγω επαγγελματίες να συστήσουν, αναλόγως της περιπτώσεως, στους ασθενείς τους να αγοράσουν και/ή να καταναλώσουν το εν λόγω τρόφιμο.
- 31 Επιπροσθέτως, πρέπει να επισημανθεί ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2004 δεν προσδιορίζει τον αποδέκτη της εμπορικής ανακοινώσεως και δεν διακρίνει με κριτήριο το εάν πρόκειται για τελικό καταναλωτή ή για επαγγελματία του κλάδου της υγείας. Επομένως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 39 των προτάσεών του, είναι το ίδιο το προϊόν που πρέπει να έχει ως αποδέκτη τον τελικό καταναλωτή και όχι η ανακοίνωση που το αφορά.
- 32 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι από το γράμμα της διατάξεως αυτής, εξεταζόμενο σε συνδυασμό προς το άρθρο 2, στοιχείο στ', της οδηγίας 2000/31 και το άρθρο 4, σημείο 12, της οδηγίας 2006/123, προκύπτει ότι ο κανονισμός 1924/2006 εφαρμόζεται στους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας οι οποίοι διατυπώνονται σε εμπορική ανακοίνωση η οποία απευθύνεται αποκλειστικώς στους επαγγελματίες του κλάδου της υγείας.
- 33 Δεύτερον, πρέπει να τονιστεί ότι η ερμηνεία αυτή δεν αναιρείται από την ανάλυση του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006.
- 34 Αληθεύει, βεβαίως, όπως προβάλλει και η *Innova Vital*, ότι ορισμένες αιτιολογικές σκέψεις και ορισμένες εκ των διατάξεων του κανονισμού 1924/2006, ιδίως οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 9, 16, 29 και 36, καθώς και το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, αναφέρουν ρητώς τους «καταναλωτές», χωρίς να μνημονεύουν τους «επαγγελματίες».
- 35 Εντούτοις, η έλλειψη μνείας των «επαγγελματιών» στις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις και διατάξεις δεν συνεπάγεται ότι ο ως άνω κανονισμός δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση που εμπορική ανακοίνωση απευθύνεται αποκλειστικώς σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας. Πράγματι, εν τοιαύτη περιπτώσει, αυτή η επικοινωνία μεταξύ των υπευθύνων επιχειρήσεων τροφίμων και των επαγγελματιών του κλάδου της υγείας αφορά κυρίως τον τελικό καταναλωτή, προκειμένου αυτός να αποκτήσει το τρόφιμο το οποίο αφορά η επικοινωνία, κατόπιν συστάσεων των εν λόγω επαγγελματιών.

- 36 Πρέπει να προστεθεί ότι από καμία διάταξη του κανονισμού 1924/2006 δεν προκύπτει ότι αυτός δεν εφαρμόζεται στις εμπορικές ανακοινώσεις οι οποίες απευθύνονται στους επαγγελματίες του κλάδου της υγείας.
- 37 Τέλος, όσον αφορά τους σκοπούς οι οποίοι επιδιώκονται με τον εν λόγω κανονισμό, αυτοί επιβεβαιώνουν την ερμηνεία κατά την οποία ο συγκεκριμένος κανονισμός εφαρμόζεται στις εμπορικές ανακοινώσεις οι οποίες απευθύνονται αποκλειστικώς στους επαγγελματίες του κλάδου της υγείας.
- 38 Πράγματι, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 1924/2006, αυτός αποσκοπεί στην εξασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και στην παροχή υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή.
- 39 Συναφώς, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 18 του κανονισμού αυτού, η προστασία της υγείας συγκαταλέγεται στους κύριους σκοπούς του κανονισμού αυτού (βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, *Deutsches Weintor*, C-544/10, EU:C:2012:526, σκέψη 45). Προς τον σκοπό αυτόν, πρέπει, ιδίως, να παρέχεται στον καταναλωτή η αναγκαία πληροφόρηση ώστε να επιλέγει έχοντας πλήρη επίγνωση των δεδομένων (αποφάσεις της 10ης Απριλίου 2014, *Ehrmann*, C-609/12, EU:C:2014:252, σκέψη 40, και της 17ης Δεκεμβρίου 2015, *Neptune Distribution*, C-157/14, EU:C:2015:823, σκέψη 49).
- 40 Σε αυτό το πνεύμα, το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1924/2006 προβλέπει ότι η χρήση ισχυρισμών διατροφής και υγείας επιτρέπεται μόνον εάν η παρουσία, η απουσία ή η μειωμένη περιεκτικότητα, σε τρόφιμο ή κατηγορία τροφίμων, της θρεπτικής ή άλλης ουσίας για την οποία προβάλλεται ο ισχυρισμός έχει αποδεδειγμένα ευεργετικό θρεπτικό ή φυσιολογικό αποτέλεσμα, σύμφωνα με γενικώς αποδεκτά επιστημονικά δεδομένα. Παρεμφερή είναι τα αναφερόμενα στην αιτιολογική σκέψη 14 του ως άνω κανονισμού.
- 41 Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 17 του εν λόγω κανονισμού, η επιστημονική τεκμηρίωση θα πρέπει να αποτελεί τον κύριο παράγοντα που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στη χρήση ισχυρισμών διατροφής και υγείας. Εξάλλου, κατά την αιτιολογική σκέψη 23 του ίδιου κανονισμού, οι ισχυρισμοί υγείας θα πρέπει να εγκρίνονται για χρήση εντός της Ένωσης μόνον μετά από επιστημονική αξιολόγηση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου, προκειμένου δε να εξασφαλίζεται η εναρμονισμένη επιστημονική αξιολόγηση των ισχυρισμών αυτών θα πρέπει να πραγματοποιηθεί τις αξιολογήσεις αυτές η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων.
- 42 Συνεπώς, ο κανονισμός 1924/2006 προβλέπει διαδικασία η οποία καθιστά δυνατόν να εξακριβωθεί εάν ένας ισχυρισμός, υπό την έννοια του εν λόγω κανονισμού, είναι επιστημονικώς τεκμηριωμένος.
- 43 Δύναται, βεβαίως, να θεωρηθεί ότι οι επαγγελματίες του κλάδου της υγείας διαθέτουν επιστημονικές γνώσεις ανώτερες από εκείνες του τελικού καταναλωτή, νοούμενου ως μέσου καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως παρατηρητικός και προσεκτικός, όπως αναφέρει η αιτιολογική σκέψη 16 του εν λόγω κανονισμού. Εντούτοις, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι επαγγελματίες αυτοί δύνανται να διαθέτουν μονίμως το σύνολο των ειδικών και επικαιροποιημένων επιστημονικών γνώσεων οι οποίες είναι αναγκαίες για την αξιολόγηση κάθε τροφίμου και των ισχυρισμών διατροφής και υγείας που χρησιμοποιούνται κατά την επισήμανση των προϊόντων αυτών, την παρουσίασή τους ή τη διαφήμισή τους.
- 44 Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 49 των προτάσεών του, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο οι ίδιοι οι επαγγελματίες του κλάδου της υγείας να παραπλανηθούν από ανακριβείς, ασαφείς ή παραπλανητικούς ισχυρισμούς διατροφής ή υγείας.

- 45 Ως εκ τούτου, ελλοχεύει ο κίνδυνος οι εν λόγω επαγγελματίες του κλάδου της υγείας να μεταφέρουν καλόπιστα εσφαλμένες πληροφορίες σχετικά με τα τρόφιμα τα οποία αφορά η εμπορική ανακοίνωση στους τελικούς καταναλωτές με τους οποίους σχετίζονται. Ο κίνδυνος αυτός είναι κατά μείζονα λόγο σοβαρός, καθόσον οι ως άνω επαγγελματίες είναι ικανοί, λόγω της σχέσεως εμπιστοσύνης η οποία κατά κανόνα τους συνδέει με τους ασθενείς τους, να ασκήσουν ισχυρή επιρροή στους τελευταίους.
- 46 Επιπροσθέτως, εάν οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας οι οποίοι απευθύνονται σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1924/2006, με συνέπεια να δύνανται να χρησιμοποιηθούν χωρίς απαραίτητως να στηρίζονται σε επιστημονικά πορίσματα, θα υφίστατο ο κίνδυνος οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων να καταστρατηγούν τις υποχρεώσεις που θεσπίζει ο εν λόγω κανονισμός, απευθυνόμενοι στον τελικό καταναλωτή μέσω των επαγγελματιών του κλάδου της υγείας, προκειμένου αυτοί να συνιστούν τα προϊόντα τους στον ως άνω καταναλωτή.
- 47 Κατά συνέπεια, η εφαρμογή του κανονισμού αυτού στους ισχυρισμούς διατροφής ή υγείας οι οποίοι διατυπώνονται σε εμπορική ανακοίνωση προς επαγγελματίες συμβάλλει, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, της οποίας ο κανονισμός 1924/2006 έχει ως σκοπό να διασφαλίσει την αποτελεσματική λειτουργία, στην εγγύηση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή.
- 48 Τα επιχειρήματα της Innova Vital δεν είναι ικανά να κλονίσουν την ερμηνεία κατά την οποία ο ως άνω κανονισμός εφαρμόζεται στους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας οι οποίοι διατυπώνονται σε εμπορική ανακοίνωση και όταν η ανακοίνωση αυτή απευθύνεται αποκλειστικώς σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας.
- 49 Προκύπτει, βεβαίως, από το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 ότι η χρήση ισχυρισμών διατροφής και υγείας επιτρέπεται μόνον εάν ο μέσος καταναλωτής είναι σε θέση να κατανοήσει τα ευεργετικά αποτελέσματα όπως αυτά διατυπώνονται στον ισχυρισμό.
- 50 Εντούτοις, δεν μπορεί εξ αυτού να συναχθεί ότι απαγορεύεται κάθε αντικειμενική ενημέρωση των επαγγελματιών του κλάδου της υγείας από τους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων για τις νέες επιστημονικές εξελίξεις, η οποία επάγεται τη χρήση τεχνικής ή επιστημονικής ορολογίας, όπως, εν προκειμένω, τη χρήση των όρων «ατοπική δερματίτιδα».
- 51 Συγκεκριμένα, το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 έχει την έννοια ότι η διάταξη αυτή εφαρμόζεται οσάκις οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας γνωστοποιούνται απευθείας στον τελικό καταναλωτή, ώστε να του παρέχουν τη δυνατότητα να επιλέξει με επίγνωση όλων των δεδομένων. Εντούτοις, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 54 των προτάσεών του, σε υπόθεση όπως αυτή της κύριας δίκης, η επιστολή η οποία περιλαμβάνει τους εν λόγω ισχυρισμούς δεν προορίζεται να αποσταλεί καθεαυτή στον τελικό καταναλωτή, αλλά απευθύνεται σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας οι οποίοι σιωπηρώς καλούνται να συστήσουν στον τελικό καταναλωτή το προϊόν το οποίο αφορούν οι ως άνω ισχυρισμοί.
- 52 Εξάλλου, στην αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού 1924/2006 αναφέρεται ότι αυτός δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ισχυρισμούς οι οποίοι διατυπώνονται σε μη εμπορικές ανακοινώσεις, όπως στις κατευθυντήριες γραμμές ή τις συμβουλές για τη διατροφή τις οποίες εκδίδουν αρχές και φορείς δημόσιας υγείας, ούτε στις μη εμπορικές ανακοινώσεις και πληροφορίες στον Τύπο και σε επιστημονικά δημοσιεύματα.
- 53 Κατά συνέπεια, ο εν λόγω κανονισμός δεν αντιτίθεται στην αντικειμενική πληροφόρηση των επαγγελματιών του κλάδου της υγείας επί των νέων επιστημονικών εξελίξεων, η οποία επάγεται τη χρήση τεχνικής ή επιστημονικής ορολογίας, στις περιπτώσεις όπου η ανακοίνωση δεν έχει εμπορικό χαρακτήρα.

- 54 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1924/2006 έχει την έννοια ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας που διατυπώνονται σε εμπορική ανακοίνωση η οποία αφορά τρόφιμο προοριζόμενο να διατεθεί ως έχει στον τελικό καταναλωτή, στην περίπτωση που η εμπορική ανακοίνωση δεν απευθύνεται στον τελικό καταναλωτή, αλλά αποκλειστικώς σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 55 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόδισης που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 1924/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας που διατυπώνονται στα τρόφιμα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 1047/2012 της Επιτροπής, της 9ης Φεβρουαρίου 2010, έχει την έννοια ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας που διατυπώνονται σε εμπορική ανακοίνωση η οποία αφορά τρόφιμο προοριζόμενο να διατεθεί ως έχει στον τελικό καταναλωτή, στην περίπτωση που η εμπορική ανακοίνωση δεν απευθύνεται στον τελικό καταναλωτή, αλλά αποκλειστικώς σε επαγγελματίες του κλάδου της υγείας.

(υπογραφές)